

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

XX. De Electione Summi Pontificis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

344. Demum, Archi- & Episcopi Consecratio, ex Antiquissima Ecclesie consuetudine & Apostolica traditione, peragenda est die Dominico, *can. 1. can. Quod die 5. disp. 75. quorum can. arg. uti & propter reverentiam majorisque solennitatem, eod. die etiam Abbatum Benedictionem perendam, existimat Panorm. in c. Cum su 5. de Consecrat. Eccles. n. 2.*
345. alii tamen, et si id omnino convenias esse non inficiuntur, eos aliis diebus Festis benedici posse, cum Glossa in *Clement. 2. V. Benedici de Statu Monach.* Sylvestro *V. Benedicito n. 4. Tufcho Practic. V. Abbas conclus. 8. n. 10.* docent: partim; quod pro eorum Benedictione certus dies à Jure non sit definitus: partim verò; quod, sicut Dominicis, sic etiam quolibet alio die Festo licite conferantur Ordines minores, *c. De eo 3. de Temp. Ordinat.* Imò; quod, hujusmodi etiam dies Jure expressa non sit, istos quacunque die licite benedici, arbitratu Laïman *in supra cit. c. 1. n. 4.* Quod, sicut de Abbatibus admodum probabile, ita multò probabilius est de Abbatibus; cum istarum multò minor Benedicito sit, quàm illorum; quia Benedicito Abbatum Ordines minores conferendi, moniales benedici, & hujusmodi plura alia faciendi confert potestatem, ut cum Glossa *cit. advertit Tamburinus cit. Tom. 1. disp. 22. n. 8.*
350. Nisi extraordinario casu.
351. Papam olim elegit Clerus, populi assentiente:
352. Dein, Imp. auctoritate varii interveniente.
353. Postea eum Cardinales,
354. Duarum partium suffragia, elegerunt.
355. Hodie ab iisdem, in Concilio,
356. Non extra hoc existentibus,
357. Per Scrutinium,
358. Vel hoc simul & Accessum,
359. Duabus partibus in unum conspirantibus:
360. Imò etiam per Inspirationem,
361. Vel Compromissum:
362. Non tamen suo suffragio eligi potest.
363. Ex pacto eligi à majori tantum parte nequit per Scrutinium
364. Est huic accedat Compromissum.
365. Quò tamen solò id fieri potest.
366. Papa assumitur è sacro Collegio:
367. Et si extraneus esse possit.
368. Electus non confirmatur.
369. Consecratur tamen & coronatur.
370. A duabus partibus electo obijciunt, quod deficiat Juri humani auctoritatem electionis.
371. Non impediens substantiam auctoritatem electionis.
372. De istius nullitate judicat Concilium:
373. A quo nova electio redit ad Cardinales.
374. Nulliter electi acta valent,
375. Praesertim, si sit acceptatus.

ARTICULUS XX.

De Electione Summi Pontificis.

SUMMARIUM.

346. Christus S. Petrum instituit.
347. Iste S. Clementem substituit,
348. Aut verius commendavit.
349. Substitutio Papa non permittitur:

IN summi Pontificis creatione, licet Divinum opus eam omni tempore fuisse, piè credendum sit, non eadem forma observata semper fuit, cum SS. Canones ipsi ejus creandi modorum trium faciant mentionem, Institutionis, Substitutionis, Electionis.

Institutione solus B. Petrus à Christo, Sacerdotum & Pontificum supremò & invisibili Capite Ecclesiæ, caput istius visibile Sacerdos & Pontifex in terris maximus, post gloriosam Resurrectionem constitutus est verbis, *Pasce oves meas* Joan. cap. 21. v. 17. juxta promissionem illam, *Tu es Petrus & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam* &c. & *Tibi dabo claves regni caelorum* &c. Matth. cap. 16. v. 18. quâ promissione B. Petro inter Sacerdotes ac Pontifices Principatum, & Primatum inter cæteras Ecclesias Romanæ, fundatum, SS. PP. constans doctrina, & Fidelium sensus semper fuit, can. Enimvero 4. can. Ita Dominus 7. dist. 19. can. 1. &c. dist. 22. can. Considerandum 47. & can. Fidelior 48. dist. 50. c. Solita 6. de Majorit. & Obed. &c.

347. Substitutione, à B. Petro, martyrio imminente, Romanæ & universalis Ecclesiæ Episcopatum, Fideique Cathedram S. Clementi traditam, delumi à non paucis solet ex can. 1. eique subjecto s. Unde ipse, can. Clemens 8. q. 1. At metuo, ne à vero aberrant; cum D. Petri successores proximos fuisse SS. Linum & Cletum, iisque martyriò coronatis S. Clementum suffectum, cum S. Augustino Epist. 165. Epiphano Heresi 27. Irenæo Lib. 3. contra Heres. cap. 3. & aliis PP. ac scriptoribus Ecclesiasticis, multis rationibus comprobent Baronius ad Annos Christi 69. n. 38. & 93. n. 1. & Binnius Tom. 1. Concil. p. 1. in Notis ad vitam S. Lini: admittatque ipsa Ecclesia, dum in Mistæ Canone post S. Petrum refert Linum & Cletum ante S. Clementem.

348. Ne autem cum hac sententia pugnent can. cit. S. Clementem à B. Petro designatum potius, & Clero Populoque commendatum, quàm sibi suffectum. Interpp. volunt, eorumque non pauci cum Glossa in can. Si Petrus cit. V. Ligandi,

S. Clementem studiò demissionis: & ne ex Apostolica designatione facta successio exemplò perniciosa esset, illi renuntiâsse ajunt: itaque factum, ut S. Petrus Linum & Cletum in Pontificatu successores proximos haberet, Barbosa in can. cit. n. 5. Accedit; quòd, licet B. Petrus successorem sibi solus substituisset, ejus factum in consequentiam trahi non oporteret; cum inspiratione motique Divinò id fecisse, dicendus foret: sicut eòdem impulsu Judæ Proditori in Apostolatu S. Matthias suffectus est per sortes, in consequentiam nequaquam trahendas, hodièque ab Electionibus penitus remotas, c. fin. de Sortilegiis, Glossa in can. Si transfertus 10. V. Non possit dist. 79. & Gonzalez in c. 1. de Prabend. n. 16. Unde

Dubium & à DD. in diversa abeuntibus multum agitata quæstio est, an summus Pontifex sibi in B. Petri sede successorem constituere possit. In quo extremè oppositas DD. Opiniones in concordiam reducere conantur Suarez disp. 20. de Fide s. 5. n. 16. & Amicus Theolog. Tom. 4. disp. 6. s. 6. n. 204. qui, licet summo Pontifici ejusmodi potestatem Ordinariam, cum sententiâ DD. frequentiori calculò approbatâ negent, casu tamen extraordinariò, quò Ecclesiam urgenti maximæ necessitati ita occurrì, sine notabilis incommodi periculo posse, prævideret, successoris substitutionem, præsertim accedente Cardinalium Collegii consensu, ei permittunt.

Rationem, cur eam potestatem ordinariè negent, reddunt. Primò, quòd Papa & Episcopus quilibet ad Ecclesiam suam se habeat, sicut maritus ad uxorem; cum inter ipsum & Ecclesiam spiritualis conjugii vinculum intercedat, c. Inter 2. & c. fin. de Translat. Episc. vir autem alium sibi in conjugio, etiam post mortem, successurum constituere non possit: Y y cujus

cujus ulterior & sententiæ ratio secundò est; quia successoris constitutio confertur in tempus, quò antecessor eum sibi substituens Papa non erit, & successorem designare non potest; ac proinde, sicut hòc, sive eò tempore, quò Papa non est, sic etiam ante & habili tempore gestum sive istius effectum, in tempus inhabile conferre, paria reputentur, *l. Scribus 39. ff. de Manumiss. test. & l. Quod sponsa 4. C. de Donat. ante nupt.* Tertio; quia, si id Papa Ordinariè posset, universalis Ecclesiæ status mutaretur, & Ecclesia ipsa confunderetur; cum antiquissimâ, ab Apostolico ad nostra usque tempora propagatâ, atque Ecclesiæ convenientissimâ summos Ecclesiæ Antistites creandi ratione relicta, Pontificatus hæreditaria transmissio, spirituali regimini maximè pernitiòsa, & semper exòla, introduceretur.

350.

Casu autem extraordinariò id Papam posse, desumunt ex *can. Si transitus 10. dist. 79.* ubi Damasus Papa ejusmodi aliquam potestatem apertè agnoscit. Rationem reddunt; quòd extraordinarium casum spectans ejusmodi potestas non adverteatur Juri Naturali aut Divino: Humanò autem Jure omni Papa superior sit &, ex communi DD. sensu ea, quam à Christo accepit potestas, in iis, quæ publicum Ecclesiæ & animarum bonum concernunt, extendenda sit, quantum potest; ac proinde, sicut pro communi Ecclesiæ bono in successoris electione observandas leges ferre ac mutare: sicut etiam ad imminèntia Ecclesiæ pericula rerumque perturbationem avertendam successorem designare, extraordinariè necessitatis casu posse, sit dicendus. Quod confirmatur; quia, licet leges merè Civiles extra territorium Ecclesiæ temporale se porrigentes condendi & conditas abrogandi, uti & illegitimè natos ad succes-

sionem hæreditariam aliòsque effectus merè politicos, legitimandi potestatem, Papæ DD. communiter negent; utramque tamen potestatem ei adstruunt pro casibus extraordinariis: quibus ejusmodi legis promulgationem abrogationemve aut prolis legitimatorem polceret publicum animarum vel Religionis bonum, juxta dicta *Tit. 2. n. 30.* & dicenda *lib. 4. Tit. 17. art. 3.* Cur non pari modò successorem sibi substituere posse, dicendus sit casu urgentis extraordinariè necessitatis, etsi id regulariter non possit?

Neque extraordinariè hujusmodi potestati adversantur argumenta allata contra Ordinariam; quia, si paritas cum marito non facit, quò minus Papa Papæ, *c. 1. de Renuntiat. in 6.* & ex ejusdispensatione Episcopus Ecclesiæ suæ renuntiare, *c. Nisi cum pridem 10. eadem Rubricâ: imò unus Episcopus duas Ecclesiæ, can. Relatio 7. q. 1.* atque una Ecclesia duos Episcopos habere possit, *can. Nec autem 7. q. 1.* etiam & multò minus obstabit extraordinariè Substitutioni successoris. Neque refert; quòd ista conferatur in tempus mortis, quò substituens Papa futurus non est; cum enim humanæ legis beneficiò subsistat institutio hæredis, collata in tempus, quò institutus bonorum dominus futurus non est, *l. 1. ff. de Testament.* extraordinariò saltem casu subsistere valebit in mortis tempus collata Substitutio successoris.

Neque eidem obstat factum Bonifacii VIII. decretum, quò successorem ordinàrat; in Synodo tanquam irritum comburentis, & relatio Consistorialis Pii IV. successoris Nominationem Papæ non permissam, declarantis apud Dianam *p. 10. Tract. 5. resol. 4.* quia, ut hic auctor §. *His tamen* advertit, de iis authenticis non constat: &, si constaret, iis de Ordinariis, non de urgentis maximè necessitatis

tatis extraordinario casu, memorati summi Ecclesie Antilites egisse, videri possunt.

351. Electione D. Petro posteriores summi Pontifices creati omnes sunt: at non semper ab iisdem, & eodem modo celebrata; nam à Lino usque ad Schisma, Damasi tempore exortum, ea fuit penes Clerum & Populum; ut illi Clericorum suffragiis, Populi consensu accedente, renuntiarentur, S. Cyprianus *Lib. 4. Epist. 2.* A Damaso, qui anno Christi 363, sedere cepit, usque ad annum 684, & Benedictum II. eorum Electionibus Imp. autoritas variè intercessit: & aliquando se interposuit Romanæ urbis Præfectus, ut de Basilio, eis aliisque negotiis Ecclesiasticis se ingerere aulo, *can. 1. dist. 96. & c. Ecclesia 10. de Constitut.* refertur. Sub laudato Benedicto eos eligendi potestas ad Clerum & Populum est reverfa, *S. Electiones post can. Cum longè 25. can. Clerici 26. & c. dist. 63.*

352. Mutato dein, & ex Oriente in Occidentem translato Imperio, eam Carolo M. ab Adriano concessam, *can. Adrianus 22. dist. cit.* & Ludovici Caroli filii renuntiatione iisdem restitutam, *can. Ego Ludovicus 30. iterumque Otthoni I. à Leone VIII. permissam, can. In Synodo 22. dist. cit.* affirmant satis multi Scriptores *can. cit. textibus* permoti: quos alii pro commentitiis, & à Sigeberto scriptore Schismatico confictis habent: iisque, sicut alios incautos, sic etiam Gratianum eos in Decretum referentem deceptum, validis argumentis latè ostendunt Baronijs ad annos Christi 774. n. 10. & 964. n. 22. Bellarminus in *Apolog. contra Reg. Anglia cap. 5.* Suarez contra eundem *cap. 29.* Gretscherus, Electoralis nostræ Universitatis insigne decus, *Apolog. pro Baronio cap. 1. & 2.* Caballucius in *Notitia Concil. Lugdunensis & c.* Sed, verum fal-

sumve Sigebertus scripserit, & ex eo referat Gratianus, Carolo & Otthoni MM. ab Adriano & Leone indultis privilegijs Papæ Canonica electio non sublata: sed ea, quæ cleri suffragiis celebrata fuit, Carolo & alijs Imp. præsentabatur; ut, eorum consensu & approbatione roborata, consequeretur firmitatem: quò sensu Romanos Pontifices eligendi, verbò hoc latius acceptò, jus penes Imp. aliquando fuisse, neque ab eorum arbitrio solo dependisse, *arg. §. Electiones cit. & c. Cum terra 14. in fine* præter alios advertunt Azor *p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 3.* & Barbof. *Jur. Eccles. lib. 1. cap. 1. n. 54.* uterque *in fine.*

Postea, cum à Gregorii VII. anno Christi 1073, creati tempore à clero peractæ Electiones non amplius referrentur ad Imp. & circa præstationem consensûs Populi invalescerent seditiones ac tumultus, à Nicolao II. statutum est, ut summi Pontifices in posterum S. R. E. Cardinalium, Episcoporum primum, dein aliorum suffragiis eligerentur: & tum demum reliquus clerus & populus ad eam comprobendam accederet, *can. 1. V. Quapropter dist. 23. Ubi Barbofa n. 2.*

Demum, cum improba ambitionis audaciâ scissuras excitante, electiones turbulentæ esse non desinerent, Pontificem creandi potestas solis Cardinalibus in Concilio Lateranensi, *c. Licet vitanda 6.* relatò, stabilita sancitumque est; ut, si inter eos de summo Pontifice substituendo plena concordia esse non possit, pro legitimo D. Petri successore absque ulla exceptione haberetur, qui à duabus eorum partibus esset electus & receptus. A minori autem numero electus, si eò confusus pro Papa se gereret, cum omnibus ei adherentibus excommunicationi subjaceret, & sacri Ordinis privatione aliisque poenis mulcetur. Duas autem

Yy 2 suffragio.

- suffragiorum partes requirendi ratio fuit; quod, cum in terris nec sit, nec Jure esse possit superior, à quo Papæ electio confirmetur: & propterea electus, ipsa suæ electionis acceptatione D. Petri successor & Vicarius Christi evadat, quin ei exceptio valeat opponi, æquissimum fit; ut tanquam summi momenti negotium majori, quàm Prælatorum electiones alia: & si plenâ concordia non possit, duarum saltem partium in unum conspirantium suffragiis celebretur. Quâ utique maximâ ratione fundata Alexandri III. Constitutio ab ejus successoribus Gregorio X. in Concilio Lugdunensi c. *Ubi periculum* 3. in 6. & Clemente V. in Viennensi, *Clement. Ne Romani* 2. relatis: & post hos à Clemente VII. *Constit. quæ incipit Cum Carissimus* 26. Octob. 1529. Paulo IV. *Constitut. Cum secundum* 1554. Pio IV. *Constit. In eligendis* 5. Calend. Febr. 1552. Gregorio XV. *Constit. Eterni* 17. Calend. Decemb. & *Constit. Decet* 4. Id. Martii 1621. & Urbani VIII. *Constit. Ad Romanum* 5. Calend. Febr. 1625. publicatis, non solum confirmata: sed variis iisque saluberrimis ordinationibus & cautelis est aucta.
355. Hodie ergo Electio Papæ à S. R. E. Cardinalibus solis celebratur in Conclavi, sive ad eam destinata Palatii Apostolici parte: quod die à novendialibus exequiis defuncto Papæ in Vaticana Basilica perfolutis proximâ, celebratâ in eadem Basilica Missâ de S. Spiritu, in Urbe præsentibus, & justè non impediti omnes ingrediuntur.
356. Ab Urbe absentes, licet, quod sedis Apostolicæ vacationem universo orbi, quâ potest, maximâ celeritate innotescere, extra dubium sit, solenni citatione ad electionem non convocentur: & votum suum per literas, aut per procuratorem proferre non permittantur; quod iis, ex

quacunque causa, extra Conclave, etiam in Urbe, existentibus, suffragium non competat: quodocunque tamen, electione adhuc integrâ, ad Urbem accedentes ipsi & infirmitate in Urbe detenti, impedimento cessante, ad Conclave admittuntur.

Intra Conclave tamen existentes, si infirmitate impediti ad capellam, in qua Scrutinia celebrantur, venire non possunt, vota sua proferre permittuntur: non quidem per procuratorem, sed per schedulas conjectas in quandam areulam clausam: quæ ante Scrutinium per tres Cardinales singulis diebus sorte deputatis à Capellâ altari ablata ad eos delertur, & cum schedulis, in eam per foramen conjectis, relata deponitur in eodem Altari: ubi ex ea, publicè aperta, extractæ votorum schedulæ in calicem, recipientis præsentium votis destinatum mittuntur, juxta formam, *citt. Gregorii XV. & Urbani VIII. Constitutionibus præscriptis & Electionis Ceremoniali constit. Duce* *citt. declaratam, Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 1. à n. 105. & Eminentiss. de Luca Relationis Curia Romana disc. 3. à n. 17.*

Conjectis in calicem omnium in Conclavi præsentium schedulis à tribus Cardinalibus scrutatoribus, ante quoslibet Scrutinium sorte designatis, fit scrutatio, scrutini publicatio & numeratio suffragiorum. Quâ jam factâ, si duæ tertiæ tantum partes in unum convenerint, aperitur electi schedula: ex qua, si suffragium ab eo sibi datum appareat, electio propter unius suffragii defectum nulla: si verò id ab eo in alium collatum constet, uti etiam, si publicatò scrutini in unum plus quàm duarum partium suffragia collata appareat, Electio Canonica erit.

Si duæ partes in unum non convenerint, Cardinales per accessum ad alios in quo

in quolibet scrutinio semel concessum, duarum partium numerum complere possunt; ut novum scrutinium, sicut in aliorum Prælatorum electionibus, inchoare non sit necesse, ut ex *c. Licet cit. verbis*, *Nisi major concordia intercesserit*, desumit Panormit. *ibi n. 8. V. Speciali 4. & ex cit. Constit. Gregorianis Barbolæ in c. cit. n. 9.* Quò accessu, ut suffragiorum numerum ad duas tertias partes complendas augere etiam infirmi possint, ad eorum singulos folium, in quo nomina Cardinalium, & in eos colatorum votorum numerus est notatus, una cum alia schedula pro accessu parata per priores tres Cardinales defertur cum eadem arcula, & in hanc ab infirmo conjecta accessus, alicui aut nemini facti, schedula refertur.

319. Accessu ita peracto à Cardinalibus scrutatoribus numerantur & in summam rediguntur vota, quæ quilibet nominatus in scrutinio solo, & in eo simul & accessu habet; & si nullus ad duas tertias partes pervenerit, isto scrutinio & accessu Papa non habetur. Si verò unus tantum duas tertias partes aut plura suffragia obtinuerit, idem quod in scrutinio ante accessum observatur. Si demum duas tertias partes aut plura suffragia obtinuerint plures, in eorum paritate nullus: in imparitate, ille canonicè electus erit, qui suffragiorum numerò alium superabit, per *cit. Constitut. Eterni à §. 10. & Decet §. Quintus.*

Post Scrutinii, aut ejus & Accessus actus peractos, sive electio secuta aut secus sit, à tribus Cardinalibus pariter forte deputatis schedulæ omnes, sigillò tamen intactò recognoscuntur, ut constet, an scrutatores sincerè & fideliter muneri suo satisfecerint: eaque recognitione peractà statim & palam comburuntur, ut *ibidem* habetur. Ex quibus

Dubium oritur primò, an Papa solo scrutinio, aut eò simul & accessu eligi possit. Etsi hæc frequentiori usu tria eligendi via sit, antiquò tamen & modernò etiam Jure, reliquis duabus, *c. Quia propter 24.* approbata viis Ecclesiæ de summo Antistite provideri potest. Vià quidem Inspirationis non tantum veræ, quæ ille Divina revelatione designetur, ut de S. Fabiano, columbæ è sublimi delapsæ ejusque tergo insidentis indicio electo, perhibent Eusebius *Lib. 6. Histor. cap. 22.* & Baronius *ad annum Christi 238. §. Quod autem.* sed etiam quasi-Inspirationis, quæ Cardinalibus omnibus in Conclavi præsentibus, nullò de persona tractatu præcedente, unus certum quendam Cardinalem eligendum, & à se nunc eligi assereret: & hunc statim secuti ceteri omnes per verbum, *Eligo*, intelligibili voce prolatum, summum Pontificem

361. proclamarent. Compromissi etiam viâ, quæ ob discordiam iidem omnes & singuli unanimiter aliquibus, vg. tribus ex sacro Collegio eligendi potestatem committerent, vel absolutè vel, ut expedit, certò modò & formâ præscriptâ, vg. ut personam de sacro Collegio, vel extraneam, in quam omnes tres vel ipsorum duo consenserint, vel etiam intra certum tempus, eligant: & promitterent, se pro summo Pontifice habituros eum, qui à compromissariis secundum formam ipsis præscriptam fuerit electus. Quæ via utraque expressè approbata est à Gregorio XV. *cit. Constit. Deces.* eaque clausò Ceremoniali.

Sicut autem in Scrutinio, sic etiam 362. in Compromisso suo suffragio eligi nemo potest. Unde, licet in aliis electionibus, cum in tres compromissum est, ut eligant eum, in quem omnes vel duo consenserint, compromissariorum unus nominatus ab alio, istius voto accedere

Y y 3 & sui

& sui electionem corroborare valeat, per *c. Cum in Jure 33.* & dicta *supran. 205.* hujusmodi tamen accessus & corroboratio locum non habet, cum per viam Compromissi eligendus est Papa; cum, sicut in scrutinio solo, vel in eo & accessu, sic etiam in compromisso seipsum eligentis votum irritatum sit *cit. Constit. Aeterni §. 205.* Ex eo tamen solo, quod suffragium ab electo in seipsum collatum sit, electio irrita non evadit: dummodo in ipsum ab aliis collata suffragia duas tertias partes, rejecto ipsius electi voto, constituent. Unde etiam casu, quod in unum collata suffragia duas tertias partes excedunt, electi schedulam non aperiri: & an suo etiam suffragio electus sit, non inspicit, de Luca *cit. disc. 3. n. 20.* observat.

363. Dubium secundum est, an Cardinales in conclavi praesentes, convenire unanimi consensu possint, ut valeat Electio, per viam Scrutinii celebrata suffragiis partis sacri Collegii congregati majoris. Pro ejus enim valore facit; quod eligendi potestatem committere valeant ejus Collegii parti majori, *arg. c. Cum dilectus 32.* Cur non etiam, ut legitime electus habeatur is, in quem suffragia à majori parte collata apparet? quia ex tali conventionem ab ista electus perinde habetur, ut qui plenam concordiam sive omnium suffragiis est electus, sicut ille, qui electus est à majori parte, imò à paucioribus aut uno tantum, in quem eligendi potestas à toto capitulo seu Collegio est collata, *c. cit. c. Causam 8. & c. Cum in causis 30.* Ita in *c. Licet cit. cum Compotell. n. 6. Hostiensis V. Quid ergo Joan. Andr. n. 14. & Ant. de Butrio n. 25.* Sed verius talem electionem pro nulla habet Fagnanus in *c. cit. n. 56.* quod aperte adversetur *cit. Constit. Gregorii XV. &c.* disertè annullantibus electio-

nem Papæ, per Scrutinium aliter, quam duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi praesentium suffragiis celebratam: cui tanquam Juri publico, in favorem totius Ecclesiae introducto, privatis Cardinalium factionibus nequit renuntiari, *arg. c. Si diligenti 12. de Foro comp. & l. Jus publicum 38. ff. de Pactu,* multò minus id abrogare vel immutare: cum explorati Juris sit, legem & obligationem introductam à superiore, praesertim à Papa, inferiorum, etiam de vacante Cardinalium, ordinationibus non posse relaxari, *c. Cum inferior 16. de Majorit. & Clement. Ne Romani 2. ibi.*

Neque contrarium probat ratio dubitandi; quia textus, quibus ea in ceteris innitur, non agunt de Scrutinio, sed de Compromisso: cujus non eandem, quæ illius, rationem esse, prater supra tradita *§. 9. & 10.* planum reddet resolutio

Dubitationis tertiae, an à sacro Collegio in tres v. g. compromitti ea forma possit, ut in summum Pontificem eligentium, in quem Cardinalium in Conclavi praesentium major pars vota sua est collatura. Quo modo factum Compromissum, ex eoque secutam electionem iure subsistere, allata pro dubio praecedente & multum urgens: contra illud & hanc non subsistere, non minoris ponderis & satis clara ratio evincere videtur; quia ad Pontificiae Electionis valorem *cit. Constit. §. 19. cit.* requiruntur secreta libularum suffragia, duarum ex tribus partibus Cardinalium, in Conclavi praesentium: quod, cum in electione secundum Compromissi ita facti formam celebrata, non observetur, tale compromissum, ex eoque secuta electio valore destituetur. Cui rationi non modicam vim confert celebris decisio, *c. Si cui 23. in 6.* ubi à Bonifacio VIII. irrita declaratur

declaratúr electio celebrata suffragiis partis majoris, non respectu totius Capituli, sed respectu aliarum partium minorum: quantumvis à Capitulo eâ formâ compromissum sit, ut compromissarius Secretò & singillatim votis singulorum exquisitis illum eligat, in quem plures de Capitulo, etiam partium comparatione minorum consenserint: cujus nullitatis ratio redditur; quòd præter formas ab Innocentio III. c. Quia propter cit. relatò statutas sit attentata. Quæ, cum apertè militet contra electionem ex eo, de quo agimus, compromisso secutam; quia etiam ista contra formam cit. Constit. Gregoriana §. 19. præscriptam celebrata est, ita factum Compromissum, ex eoque secuta electio invalida erit.

In utramque partem militantibus his rationibus aliquid dandum: &, ne mutua vi enerventur, diversis compromittendi modis, & secundum hos celebratis electionibus sunt applicandæ.

Unus est, quòd sacrum Collegium in aliquos compromittit hæc formâ, *Ut votis singulorum per secreta schedularum suffragia exquisitis, eligant eum, in quem Collegii partem majorem consensisse apparuerit.* Quomodo initum compromissum & secundum ejus formam factam electionem ejus, in quem major pars consenserit, post Constitutionem Gregorianam valore destitui, probat dubitandi posterior, & pro præcedenti resolutione allata ratio evincit; quia in tali Compromisso includitur forma eligendi per Scrutinium: per cujus viam, ut Papæ electio valeat, duarum ex tribus partibus Cardinalium & secreta schedularum suffragia requiruntur, §. 19. cit. quod confirmat decisio, c. Si cui cit. hac enim electio à compromissariis per suffragia, respectu aliarum duntaxat partium majora celebrata, idcirco pro irrita habet

tur; quòd Compromissò præscriptâ fuerit forma Scrutinii, majoris partis secreta suffragia exigentis, c. Quia propter cit. Cum ergo id, de quo agimus sacri Collegii Compromissum etiam præscribat formam Scrutinii, exigentis per schedulas expressorum suffragiorum partes duas, §. 19. cit. electio, in quam Cardinalium in conclavi præsentium pars tantum major ita consenserit, Jure non subsistet, Fagnanus cit. n. 56. & Pirrhing hic n. 438.

Alterò compromittendi modò idem Collegium in aliquos Cardinales ita compromittit, *Ut eligant eum, in quem pars major liberè (Scrutinii formâ non præscriptâ) consenserit.* Quo modo facti compromissi & juxta ejus formam factæ electionis valorem probat pro præcedenti dubitatione allata unica ratio: quæ ulterius firmatur; quia hujusmodi compromissum & secundum ejus formam facta electio Papæ non rejicitur Constitutione Gregoriana, cum ista Compromisso, quò summi Pontificis electio aliquibus committitur, certam formam non præscribat: sed solummodo caveat; ne, quod in inferiorum Prælatorum electionibus permillum est, c. Cum in Jure cit. compromissariorum aliquis suffragiò suò eligatur. Jure autem antiquò in inferiorum prælatorum electionibus approbatur, c. In causis 30. & c. Cum dilectus 32. & propterea cum de electione Papæ per viam Compromissi quoad formam, speciale aliquid statutum non sit, sicut in cæteris, sit etiam in Papæ electionibus compromitti ita poterit, ut à Cardinalibus, quibus eum eligendi potestas commissa est, juxta ejus formam electus perinde, ut à toto Collegio electus habeatur, juxta cc. cit. Azor p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 10. Fagnanus in c. Licet cit. n. 57. & Pirrhing cit. n. 438.

Dubium

366. Dubium quartò est de persona eligenda. Quam è Cardinalium Collegio assumendam, vulgo persuasit trium seculorum observantia: & Jus etiam, saltem si Collegium illud ad universalis Ecclesiæ regimen idoneos habeat, *can. 1. ibi, Eligatur de Ecclesia (Romanæ) gremio, si reperiatur idoneus, dist. 23. can. Oportet 3. & can. Nullus 4. dist. 79.* Sed antiquissimo huic recentiori Jure derogatum, & *c. Licet cit.* decifum est, à duabus partibus Cardinalium electo nullam exceptionem; ac proin neque, quod de Collegio illo non sit, opponi posse.
367. Quin secundum Electionis Ceremoniale, *Constit. Decret. cit.* relatum, compromitti eâ formâ potest, ut aliquis de Collegio vel extra Collegium eligatur. Neque in contrarium facit observantia; quia perpetua non est, cum post *can. cit. Eugenium III. ex Abbate simplici, Gregorium X. ex Archidiacono, Cœlestinum V. nullò adhuc Ordine sacro initiatum ex eremo, Urbanum VI. ex Archiepiscopo Barenfi ad D. Petri Cathedram evectos, constet & referant Barbosa Lib. 1. Jur. Eccles. cap. 1. n. 77. & de Luca cit. Relat. dist. 3. n. 21.* Quare non solum casu, quò in sacro Collegio idoneum desiderari contingeret, juxta *can. 1. cit.* sed etiam, cum idoneos multos offert; extraneum, quem illis præstare judicarent, eligentibus nihil obstaret.
368. Dubium quintò est, an à Cardinalibus legitimè electus verus summus Pontifex evadat solâ electione. Ratio dubitandi est; quòd talis non indigeat Confirmatione: imò huic locus non sit, propter defectum superioris, à quo electo ea conferatur, *c. Licet cit.* Sed, etsi hoc ita sit: atque insuper Cardinales penitentia ducti ab electione, semel legitimè peracta, recedere & ad novam procedere non valeant, electi tamen consensum

seu acceptationem accedere est necessarium, ut verus summus Pontifex sit & per electionem inchoatum inter ipsum & Ecclesiam spirituale conjugium ratificetur, *Bozacina de Elect. Papa 2. pr. n. 9. & Barbosa cit. cap. 1. n. 112.* Electione autem acceptatâ plenam administrationem, *Glosa sm. c. cit.* à Deo immediatè collatam habet, secundum *can. 1. dist. 23. & illud Innocentii III. Poesitas nostra non est ex homine, sed à Deo, c. Novus. 13. de Judiciis.* Consecratio tamen accedere debet, ut spirituale illud conjugium perficiatur, & electus ea etiam, quæ sunt Ordinis Episcopalis, valeat excipere, *Sylvester V. Consecratio 1. n. 2. & alius relatis idem Barbosa n. 118.* Unde etiam Papa ante Consecrationem & Coronationem in Bullis se Episcopum non absolutè, sed Electum appellat. & tempus, quod inter utramque & electionem intercedit, non Apostolatus sui: sed *Sceptri Apostolatus officii vocat, Glosa in Reg. Juris in 6. super Data V. Pontificatus & Laiman in c. Licet cit. n. 7.*

Dubium sextò est, an summi Pontificis electio valeat impugnari. Ratio dubitandi nascitur ex textibus in speciebus contrariis, *c. Licet cit. & can. Si Papa 6. dist. 40.* quorum priori à duabus partibus electus *Abque ulla exceptione* pro Romano Pontifice habendus; posteriori iudicio humano obnoxius dicitur, *si apprehendatur à fide devius, sive lapsus in hæresin:* quæ, cum Papatum adimere, excipiendò opponi poterit, non duntaxat partium, sed omnium suffraganeis electo, *arg. Reg. Invisus 156. ff. & Reg. Qui ad agendum 71. in ff.* Nodus hic solvendus & textus conciliandi sunt auxiliò distinctionis; etsi enim duabus partibus electo excommunicationis ab ipso aut eligentibus contractæ, ex natalium, Ordinis sacri, clericatus, significatione

& significationis defectu, aut ex homicidio aliove simili crimine depromptæ exceptiones opponi, *c. Licet cit.* non permittantur; obici tamen ei valent imprimis defectus Jure Naturali aut Divinõ eum ad Papatum reddentes inhabilem, v.g. quod infans, amens, femina vel nondum baptizatus aut Hæreticus sit, *can. Si Papa cit.* quia talia impedimenta & defectus tolli & suppleri nequeunt Jure humanõ. Deinde exceptiones, electionis substantiam vel libertatem impediens, v.g. quod electio pauciorum, quàm duarum partium, vel laicorum aut etiam clericorum non-Cardinalium, ac proinde eligendi potestate notoriè carentium, suffragiis celebrata; vel gravi & ad ejus personam eligendam injustè inculsõ metu extorta, vel Simoniacã sit, per *can. Si quis pecunia q. dist. 79. Constit.* Julii II. quæ incipit *Cum tam Divino*, editam in Concil. Lateran. *Sess. 5.* & Concil. Constantiens. *Sess. 39.* Panormit. *in c. Licet cit. n. 3.* & Fagnan. *in c. cit. n. 20.*

Neque obstat; quod metu extortam & Simoniacã summi Pontificis electionem non irritet Jus Naturale aut Divinum: humanõ autem Jure quocunque, & Conciliari etiam atque Apostolicã Constitutione proditæ poenæ & nullitates summi Pontificem non ligent; cum Antecessoribus suis parem potestatem habeat & Conciliis majorem, *c. Significasti 4.* par autem in parem imperium non habeat, *c. Innotuit 20.* & multò minus inferior in superiorem, *c. Cum inferior 16. de Majorit. & Obed.* Non, inquam, hoc obstat; quia, licet à Conciliis & ipsis summis Pontificibus antecessoribus leges poni non possint successoribus, verè & legitime electis; præscribi tamen ab iis potuit forma & conditiones necessariõ observandæ in Electione; ut ista verus ac legitimus Pon-

tifex evadat, Azor *cit. q. 7. §. & ceriè Laiman in c. Licet cit. n. 4.* Unde

Dubium oritur septimò, an, si Papam ex quacunq; causã invalidè electum advertant Cardinales, ad alterius novam electionem procedere valeant. Posse casu, quò, sicut deberet electus, Papam & electioni suæ renuntiaret, nemo est, qui inficias eat. Casu autem, quò ita electus, ut Papam se gereret, priusquam novæ electionis negotium aggrediantur, Concilii Generalis de electionis nullitate pronuntiantis, sententiam expectandam, Azor *cit. q. 7. §. Si de-mum & Laiman cit. n. 3.* desumunt ex Concil. Constant. *Sess. cit.* Ubi id de casu, quò electio metu extorta est, in terminis habetur. Nullitatis tamen declaratione factã novi Pontificis electio, non ad istius PP. sed ad Collegium Cardinalium pertinet; cum huic illius eligendi potestas Generalibus Conciliis approbantibus, *c. Licet & l. Ubi periculum cit.* concessa & firmata, non sit auferranda, nisi ex causã gravis necessitatis; quæ tali casu non urget. Urgeret autem, si propter sacri istius Collegii PP. discordiam Schisma metuendum, vel tollendum esset, quod, illis in diversa abentibus & Ecclesiæ pacem perturbantibus, est ortum, ut cum Albano de Cardinal. *q. 3.* Azor *cit. lb. 4. cap. 2. q. 13. §. Ceterum Laiman in c. Licet cit. n. 5.* & aliis tradit Barbosa *cit. cap. 1. n. 76.*

Dubium octavò est, an fallibiles definitiones: & hæc aliæque acta Pontificis, ob aliquem Divini aut Humani Juris defectum nulliter electi, irrita sint. Plurimum interest, an ejusmodi defectus notorius sit, vel occultus; cum, si notorius & publicus sit, pro Christi Vicario & B. Petri Successore ab Ecclesia recipiendus, ejusque acta pro Apostolicis habenda non sint. Si verò sit occultus,

Z z

cultus,

cultus, Divina providentia, quæ in necessariis non deficit, permittitur non sit, ut controversam quæstionem ex Cathedra definiendò Ecclesiæ pro Fidei dogmate errorem proponat. Eadem aut Ecclesiâ jurisdictionis defectum supplente cætera ejus acta subsistent non minus, quam propter necessitatem aut utilitatem publicam, Ecclesiâ vel Republicâ ejusdem defectum supplente, subsistent sententiæ cæteraque acta judicis, errore publicò existimati, per textus aut *arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prat. §. Veruntamen post can. Insania 3. q. 7. & tradenda Lib. 2. Tit. 1. à n. 63.* Accedit; quòd imprimis ex alicujus, humanò tantùm Jure requisitæ conditionis defectu invalida ejus electio, ipsâ universalis Ecclesiæ acceptatione convalescat, ex mente Eminentiſſ. Pallavicini *de Fide cap. 7. n. 104.* & Haunoldi *Theolog lib. 3. Tract. 1. n. 164.* ubi uterque distinguit inter summi Pon-

tificis duplicem electionem. Unam per actam à Cardinalibus: alteram à tota Ecclesiâ, ab illis electum acceptante, eum tanquam Christi in terris Vicarium & B. Petri Successorem honorante, & in electione Cardinalium intervenientes defectus supplente. Deinde; quòd ex communi T. T. præsertim modernorum sententia fide Divina credibile sit, quolibet summum Pontificem, postquam à tota Ecclesiâ acceptatus est, verum Christi Vicarium & B. Petri Successorem esse; ac proinde providentia Divina permittitur non sit; ut, qui Naturalis aut Divini Juris impedimentò laborat, in eum eligatur, aut saltem electus à tota Ecclesiâ acceptetur, ut solidè ostendunt SS. PP. Conciliorumque autoritate firmant Suarez *de Fide disp. 10. s. 5. à n. 1.* Palao *Tract. 4. disp. 1. p. 5. s. 2. à n. 5.* cit. Pallavicinus *n. 141.* & Haunoldus *à n. 157.*

TITVLVS VII.

De Translatione Episcopi.

SUMMARIUM.

1. Definitio Translationis:
2. Quâ ad majorem facilius,
3. Quam ad inferiorem aut parem Ecclesiâ,
4. Ex necessitatis vel utilitatis causa,
5. Et Papa auctoritate interveniente, Episcopus confirmatus:
6. Imò & consecratus transit;
7. Non obstante vinculo conjugii spirituales.

8. Prelati Episcopo subiecti, ipsius
9. Exempti Apostolica auctoritate transferuntur.
10. Invitò Episcopò conjugii spirituales vinculum solvi:
11. Non etiam contrahi potest.
12. Inferiorum dignitatum una alterius assensione:
13. Episcopatus ante hanc vacat.

Tertia ad Prælaturas Ecclesiasticas via est Translatio, quâ Metropo-